

KARL LEA`s FORFEDRE

Erik Bakkevig, Haugesund som var slektsgransker, utarbeidet i 1941 en slektstavle for Alv Lea, sønn av Karl Lea. Slekstavlens er i en av grenene ført helt tilbake til Harald Hårfagre. I andre grener er den ført tilbake til 1100 og 1500 tallene.

Rasmus Bakkevig har gitt nedenstående bemerkninger til slektstavlen. De navnene som er nevnt finner en igjen i slektstavlen.

Gard - Tore ætten.

Stamfaren Uspak Torsteinsen (1350) hadde hadde sønnen Tore Køgr. Denne arvet alt etter Ogmund Finson på Hestbø på Finnøy (Ryfylke), men da han var uekte født ser det ut til at han måtte avlevere det meste av arven. Tore var altså i slekt med Ogmund Finson.

Ogmund, som var i slekt med de gjæveste ætter i Norge, var født ca. 1320. Han var først sysselmann i Ryfylke og senere befalingsmann i Bergen. I 1365 ble han drottsete (riksforstander), var formann i riksrådet og kongens representant når denne var i sitt annet rike, Sverige. Han var ridder og landets mektigste mann. Ogmund døde mens han oppholdt seg på Halsnøy kloster i 1388. Han var barnløs. Han stod på dronning Margretes parti, og det var antagelig hun som fikk han gift med sin barndoms veninne og fjerne slektning, Katarina Knutsdatter (se nedenfor). Han eide Talgøy, Idsø, Hestbø og meget annet jordegods.

Tore Køgr`s sønn Gard Toresen avstod i 1409 all sin og hustruens arverett etter Ogmund Finson til dronning Margrete og Norges krone, men denne avståelsen var nok tvungen. Det ser imidlertid ut til at Gard har fått beholde arven etter Katarina, Sør-Talgøy og Idsø, for i 1451 selger hans barn Tore Gardsen og Katarina Gardsdatter gården Gaard på Talgøy til Olav Nielsen, høvedsmann på Bergenhus (drept av hanseatene i 1455) Nevnte Gard Toreson var gift med Ramborg Knutsdatter, en søster av Ogmund Finsons hustru. (Se om Hestbø-ætten i Norsk Slekthistorisk Tidsskrift, bind I)

Ramborg og Katarina Knutsdøtre

hørte til en av de fremste grener av Folkungeætten i Sverige. Deres ætt går tilbake til Harald Hårfagre, danske og svenske kongehus.

Sønn av Gard Toreson, Tore Gardsen, bodde på Underberge, Forsand i Høle sogn. Etterslekten har holdt seg der på gården og har vært ansette bønder, som også har eid annet jordgods. Der er en gren av slekten i Bjerkreim. (Se Stavanger Aftenblad 9.11.1940, Ei storrett i Ryfylke).

Peder Jensen (1600)

sogneprest i Gann, er stamfar for en stor slekt som kalles Vatneslekten, der det også var velstående og ansette bønder, som var lensmenn i flere generasjoner. Til lensmenn tok man dengang de beste bønder, og deres lønn var skattefrihet for en eller flere gårder og en del sportler. Der er stor etterslekt i Stavanger og på Jæren. (Se Rogalands Historielags årshfte 1937 og flg.)

Trane-slekten

stammer fra Danmark. Der var prester, fogder og kjøpmenn i slekten, og den er inngiftet i slektene Godtzen, Wegner, Kielland, Smith, Pettersen Zetlitz etc. I Oslo har der i nyere tid vært en kognatisk gren av slekten Trane, hvortil Marcus Trane hører, Tranitterbevegelsen. (Se Familien Kielland og Genealogisk Tidsskrift, bind II, side 298).

Ivar til Sandvik (1512)

i Kvinnherad er stamfar for den såkalte Dall eller Slee-ætt i Sunnhordland. Sønnesønnen Jon Gaudesen til Sveen hadde hele gården Sveen til adelig setegård og eide dessuten helt eller delvis i 16 gårder foruten sagbruk, skogteiger og hus i Bergen. Han bygget et stort 2 etasjes hus Sveio, hvorav halvparten stod like til 1894. Der er etterslekt på Sveio, Aadland, Stord og i Brandvik på Huglerøen. Sønnen Erik Jonsen på Aadland var gift med en «ufri» (borgerlig) kvinne, så hans barn mistet adelskapet. (Se Meddelelser fra det norske riksarkiv II og Sunnhordlands Museum og Sogelags tidsskrift 1918).

Ænes-Mel- og Galteslekten

var en mektig slekt i middelalderen. Mange av dem var lendermenn og etter at de nye adelstitler ble innført, baroner og riddere. De gårder de bodde på, Hatteberg og Mel er senere blitt hovedgård i baroniet Rosendal. Gaute Jonsen, 1190-1270, på Mel var den største høvding i Gulating lagdømme (hele Vestlandet) i kong Haakon Haakonsens tid og kongens nærmeste rådgiver. Han kjempet på birkebeinernes side i borgerkrigens tid, mens broren Arnbjørn var på baglernes side. En tredje bror, Aaskell, var biskop i Stavanger 1226-54.

Baard Sigurdsen på Torsnes i Jondal var en velstående mann. Hans to døtre skiftet arven etter han i 1497, og der ble da delt en mengde gårder i Hardanger, Sunnhordland og Ryfylke

(Om Ænes og Galte (Galtung) se Norsk Slekt historisk tidsskrift II og om eldre og yngre Galtunger, Hardanger historielags tidsskrift 1910).

Orm-slekten

Stamfaren Orm Eriksen, Stavanger, var gift med Baard Sigurdsens datterdatter, Astrid Anbjørnsen Gran og fikk stor arv med henne. Han tilhørte lavadelen, var borger i Stavanger fra 1497 og kjøpte i 1510 gården Hana i Høiland hvor han bodde.

I 1518 gjorde bøndene fra Rogaland og Hordaland opprør på Bjelkerøytinget i Bergensleden på grunn av de tunge skatter. Orm ble beskyldt for å være en av lederne for dette opprøret. Han ble pågrepet i Stavanger, ført til Bergen og hengt i 1521. Han eide en mengde sølvtøy og en del gullsmykker. Dette ble delt mellom kongen og enken. Bøndene slapp heller ikke billig. De ble ilagt en mulkt og skatt for 1519, så meget de kunne tåle.

Sønnen Erik Ormsen (eller Orm) som hadde giftet seg til Vatne og Valvatne på Stord, fikk oppreisning av kongen i 1523. Han ble forlenet med kongens gård på Tjore på Jæren avgiftsfritt. Han fikk også skibredene Vik, Ladvik og Aardal i Sogn i forlening og senere kronens gård Støle i Etne (Erling Skakkens tidligere gård). Erik Ormsen arvet meget jordgods etter Smørslekten, da de andre grener av denne slekten var utdødd.

Smør-slekten

tilhørte høyadelen i middelalderen. De hadde høye embeder og var rike på jordgods. Slekten første kjente mann Jon Ragnvaldsen var ridder, gjaldkere i Bergen (kongens høyeste embedsmann i byen, holdt orden, ordnet rettergang og krevde inn kongens inntekter). Han var også med i riksrådet.

Sønnesønns sønnen Svale Jonsen Smør var en av de mektigste menn i landet i begynnelsen av 1400- tallet. Han var lensherre på Bergenhus i 1404, ridder og riksråd. Han var med ved

Kristoffer av Bayerens kroning i Oslo. I 1412 fikk han Hatteberg (den nåværende Rosendal hovedgård) av en slektning av konen. Hans sønn , Jon Svalesen Smør, kom enda høyere enn faren, idet han i 1492 ble utnevnt til drottsete (riksforstander). Smørsalmendingen i Bergen er oppkalt etter han. Han må ha bodd der. Jon druknet utenfor Jarlø ved Tønsberg i 1483, og med han døde mannslinjen ut. Svales ekte døtre etterlot seg heller ikke barn som fortsatte slekten. Den uekte datteren Inga hadde etterslekt, og hun er nevnt i en senere arvestrid, hvor den ovennevnte Erik Ormsen deltok, så den er helt korrekt, om den ikke er så nøye beskrevet.

(Om slektene Dall eller Slee, Ænes, Galte (Galtung), Orm og Smør henvises forøvrig til «Sunnhordland-slekter» av Erik Bakkevig

Haugesund, den 4. april 1941

Erik Bakkevig

KARL LEA`S FORELDRE OG SØSKEN

Peder Olsen Lea, født 4. aug 1816, død 20 mars 1904.

Peder O. Lea var født på gården Lea som den yngste av 6 søsken. Foreldrene var Ola Olsen Lea, 1765- 1818 og Anna Maria Hansdatter Sandved, 1775-1818. Det er gjennom henne Leaslekten kan føres tilbake til Harald Hårfagre.

Peder Lea var bare to år da foreldrene døde Han flyttet senere til Stavanger hvor han ble garver og fikk sitt eget garveri. Tok borgerskap som garver i 1839. Han må ha blitt en velholden mann for i 1840 bygget han et stort hus i Øvre Strandgt 11. Huset er nå revet, men

lå omtrent der hvor Stavanger postkontor har pakkeutleveringsavdelingen (på nordsiden av bygningen). Foruten huset i Strandgaten hadde han landsted på Egenes i kvartalet nord for Stavanger stadion. Ingeborg Lea sier også i sin Kladdebok at de hadde snille foreldre på begge sider som hjalp dem økonomisk.

Ca 1850 fikk han laget et spinett i Bergen. Det ble arvet av Karl Lea. Fra han gikk de videre til datteren Hild. Hun var barnløs og lot det gå videre til Kolbein B. Hausken som er den nåværende eieren. Han har også spisestustoler fra dette hjemmet.

Det synes som han i begynnelsen av 1880 årene mistet meget av sin formue på grunn av uheldige transaksjoner av sin sønn Oluf. (Se nedenfor)

Peder Lea ble 26 des.1839 gift med **Anna Kristine Waage** (23. nov. 1821 - 24.10.1911. Hun var datter av Ole Knudsen Waage 1793 - 1830 som var fjordbåtskipper og Rachel Jonsdatter Lea 1801- .Rachel Lea var datter av Jon Lea, 1778 - 1828, bror av ovennevnte Ola Olsen Lea. I dødsannonsen i 1904 ble Peder Lea kalt Per O. Lea. Annonsen er undertegnet av Anne. Det synes således som om begge har endret skrivemåten av sine fornavn. Dette var ikke unormalt på denne tiden.

Begravelsen foregikk fra hjemmet i Øvre Strandgt 11. Finn Lea mener å huske at huset var i familiens eie til 1939. Det ble solgt etter Kitty Leas død.

De hadde følgende barn:

Oluf Lea, født 1841

Han var gift med Lene Gurine Larsen, født 1843. I følge et kort på utvandrerkontoret i Stavanger var han styrmann og utvandret med hele familien til USA i 1883. Foruten han selv og konen bestod familien av følgende barn: Anna Christine, døpt 17.9.1865, Ingeborg, døpt 13.1.1867, Peder, døpt 19.7.1868, Laura, døpt 25.9.1870, Olga Laurentse Gunhilda, døpt 17.8.1873 og Anton Martin, døpt 30.9.1876.

Da Stavanger politikammer brant opp strøk utvandrerarkivet med. Der finnes således ikke opplysninger om hvor i Amerika Oluf Lea skulle reise til.

Etter at han reiste til Amerika synes det som om all kontakt med familien opphørte. I tredje generasjon er det bare Kolbein B. Hausken som kan huske at hans mor omtalte han som familiens svarte får, som kom i økonomiske vanskligheter, og at faren måtte ordne opp for han. Det skal vistnok ha kostet faren mesteparten av formuen.

Ole Emil Lea, født 30.08.1846, død 8. aug 1931.

Han var garver og overtok antagelig farens garveri. Gift med Kathinka Sofie Johnsen, 1843 - 1923.

Ved folketellingen i 1885 bodde han sammen med sin familie i foreldrenes hus i Øvre Strandgt 11.

Tre barn Ole Emil , født 1873, John, født 1875, Kathinka Sofie, født 1877 og Peder Alfred, født 1879.

Peder Lea, født 26 mai 1849 død 20. desember 1849.

Yrke er oppgitt å være kontorist. Han var gift med Kristofa Norem, født 1852.

Rasmus Lea, født 12 desember 1852.

Gift med Kristine.

Anne Marthe Lea, født 1855, død 1864.

Annette Kristine (Kitty), født 3. mai 1858, død 29 mars 1939.
Ugift.

Johan Marius, født 23. mars 1860, død 20. nov. 1921.
Garvermester. Ugift.

Karl Adolf Martin Lea, født 13. mai 1862, død 18. april 1931.
Hans voksne liv er beskrevet i Kladdebok for Ingeborg Lea.

Sin videregående skolegang må han ha fått på Kongsgård katedralskole, en skole også noen av hans barn, barnebarn og barnebarnsbarn har gått på.

Etter endt utdanning som prest kom han aldri mer til å bo i Stavanger

Karl Lea

Kitty Lea

Karl og Johan Lea